

Dosarul nr. 2ra-451/22
2-20142422-01-2ra-07042022

prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul central – M. Hanganu
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat – G. Colev, A. Curdov, Ș. Straciuc

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Vladimir Arabadji,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Arabadji împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Radu Vivat cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a respins apelul declarat de Vladimir Arabadji și s-a menținut hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 12 noiembrie 2020 Vladimir Arabadji a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Radu Vivat cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Vladimir Arabadji a invocat că la data de 19 septembrie 2019 agentul constatator a întocmit în privința sa procesul-verbal cu privire la contravenție, seria MAI 04 948361, potrivit căruia a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 228 alin. (7) din Codul contravențional, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 24 u.c. și 3 puncte de penalizare.

Vladimir Arabadji a depus contestație asupra procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MAI 04 948361 din 19 septembrie 2019 și a deciziei de sancționare a agentului constator.

Prin hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul Cimișlia a fost admisă contestația lui Vladimir Arabadji, au fost declarate nule procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 04 948361 din 19 septembrie 2019 și decizia de sancționare, cu încetarea procesului, pe motiv că procesul-verbal întocmit în temeiul art. 228 alin. (7) din Codul contravențional nu întrunește condițiile specificate la art. 443 alin. (3) din Codul contravențional, fiind depistate încălcări ale agentului constator la întocmirea procesului-verbal.

Reclamantul a contestat cu recurs hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul Cimișlia, solicitând încetarea procesului contravențional, pe motivul inexistenței în acțiunile sale a faptei contravenționale.

Prin decizia din 29 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat a fost respins recursul declarat de Vladimir Arabadji și a fost menținută hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul Cimișlia. Curtea de Apel Comrat a indicat că încălcările comise de agentul constator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție duc la recunoașterea nulității lui. Din acest motiv, Curtea de Apel Comrat a indicat că nu se va expune asupra vinovăției persoanei, în privința căreia a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție.

Reclamantul a invocat că din cauza acțiunilor ilegale ale colaboratorului INP IGP MAI a fost tras ilegal la răspundere administrativă și supus pedepsei pentru contravenție sub formă de amendă cu aplicarea punctelor de penalizare. Astfel, a fost nevoit să apeleze la serviciile avocatului pentru acordarea asistenței juridice. De asemenea, a fost nevoit să suporte mai multe cheltuieli materiale legate de deplasarea cu avocatul din or. Comrat în or. Cimișlia. Pe parcurs de un an a suportat suferințe morale.

În temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în ansamblu cu art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, art. 2027, 2036, 2037, 2038 alin. (1) din Codul civil, reclamantul a solicitat încasarea de la pârâți în beneficiul său a sumei de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată în cadrul procesului contravențional conform contractului nr. 761 din 20 septembrie 201, a sumei de 2000 de lei cu titlu de asistență juridică acordată în cadrul procesului contravențional conform contractului nr. 767 din 04 noiembrie 2019, a sumei de 543,20 de lei – cheltuieli pentru procurarea de carburanți și lubrifianți, a sumei de 24,50 – cheltuieli pentru procurarea discurilor DVD pentru înregistrarea discuției agentului constator din 19 septembrie 2019, a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională, precum și a sumei de 5000 de lei cu titlu de asistență juridică acordată în prezenta cauză civilă conform contractului nr. 832 din 11 septembrie 2020.

Prin hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul central, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul central, la 01 iunie 2021, în termenul stabilit de art. 362 din Codul de procedură civilă, Vladimir Arabadji a contestat-o cu apel (f.d. 166-167 vol. I).

Prin decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat s-a respins apelul declarat de Vladimir Arabadji și s-a menținut hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul central.

La 26 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Vladimir Arabadji a declarat recurs împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a indicat aplicarea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și faptul că trebuiau aplicate prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3¹) din Codul contravențional.

Recurentul a susținut că caracterul ilegal al acțiunilor agentului constator a fost stabilit prin hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul central, menținută prin decizia din 29 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat.

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia la data de 02 decembrie 2021.

Astfel, completul de admisibilitate consideră că este în termen recursul declarat de Vladimir Arabadji la 26 ianuarie 2022 împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat.

La 12 aprilie 2022 și 17 aprilie 2022 Curtea Supremă de Justiție a notificat intimaților Ministerului Justiției, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor și Inspectoratului Național de Securitate Publică, copia recursului declarat de Vladimir Arabadji împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, explicându-le dreptul de a depune referință asupra acestuia.

Prin referințele din 27 aprilie 2022 și respectiv din 10 mai 2022 Inspectoratul Național de Securitate Publică și Inspectoratul General al Poliției au solicitat de a declara inadmisibil recursul.

Până la examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Din materialele cauzei rezultă că prin procesul-verbal cu privire la contravenție, seria MAI 04 948361, întocmit la 19 septembrie 2019, Vladimir Arabadji a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 228 alin. (7) din Codul contravențional, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 24 u.c. și 3 puncte de penalizare.

Nefiind de acord cu procesul-verbal nominalizat și cu decizia de sancționare a agentului constatator în privința sa, Vladimir Arabadji le-a contestat în instanța de judecată și prin hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Cimișlia a fost admisă contestația sa, au fost declarate nule procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 04 948361 din 19 septembrie 2019 și decizia de sancționare, cu încetarea procesului, pe motiv că procesul-verbal întocmit în temeiul art. 228 alin. (7) din Codul contravențional nu întrunește condițiile specificate la art. 443 alin. (3) din Codul contravențional, fiind depistate încălcări ale agentului constatator la întocmirea procesului-verbal

Prin decizia din 29 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat a fost respins recursul declarat de Vladimir Arabadji și a fost menținută hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Cimișlia.

Invocând că în urma acțiunilor ilegale ale colaboratorului INP IGP MAI a fost tras ilegal la răspundere administrativă și supus pedepsei pentru contravenție sub formă de amendă cu aplicarea punctelor de penalizare și fiind nevoit să apeleze la serviciile avocatului pentru acordarea asistenței juridice, Vladimir Arabadji s-a adresat cu prezenta acțiune.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o ca neîntemeiată, soluție menținută și de către instanța de apel.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele ierarhic inferioare corect au conchis că cerințele reclamantului cu privire la repararea prejudiciului material și moral nu cad sub incidența Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional nu sunt aplicabile, întrucât nu s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor au aplicat și au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional, potrivit cărora persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Prin prisma art. 384 alin. (3¹) Cod contravențional, dreptul prevăzut la alin.(2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă

s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) din Codul contravențional, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a mențiunilor privind numele, prenumele și funcția agentului constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului-verbal, seria și numărul actului de identitate și numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunță la numărul de identificare personal și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii și a sediului acesteia, a circumstanțelor comiterii și încadrării juridice a faptei contravenționale săvârșite și a datei comiterii acesteia, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna, atrage nulitatea absolută a procesului-verbal.

În interpretarea corectă a normelor de drept enunțate, este de înțeles că folosirea de către legiuitor a termenului generic de prejudiciu înglobează atât prejudiciul material cât și cel moral.

Raportând dispozițiile normelor citate supra la circumstanțele speței, instanța de recurs reține că caracterul ilicit al acțiunilor agentului constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție în privința lui Vladimir Arabadji a fost stabilit prin hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central, menținută prin decizia din 29 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat, fapt ce îi oferă lui Vladimir Arabadji dreptul de a solicita compensarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul constatării ilegalităților acțiunilor întreprinse de către agentul constatator.

Drept urmare, în cauză devin incidente dispozițiile art. 441 alin. (2) Cod contravențional, potrivit cărora încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

În conformitate cu art. 19 din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Conform contractului de asistență juridică nr. 761 din 20 septembrie 2019, încheiat între Cabinetul avocatului „Igor Izvecov” și Vladimir Arabadji și bonul de plată seria QL 128997 din 20 septembrie 2019, în cadrul examinării cauzei contravenționale în privința lui Vladimir Arabadji, ultimul a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă de 1000 de lei (f. d. 15-16 vol. I).

Conform contractului de asistență juridică nr. 767 din 04 noiembrie 2019, încheiat între Cabinetul avocatului „Igor Izvecov” și Vladimir Arabadji și bonul de plată seria QL 331005 din 04 noiembrie 2019, în cadrul examinării cauzei contravenționale în privința lui Vladimir Arabadji, ultimul a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă de 2000 de lei (f. d. 15-16 vol. I).

În aceste circumstanțe, Vladimir Arabadji dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului material cauzat, exteriorizat prin cheltuielile de asistență

juridică acordată în cadrul procesului contravențional, fapt ce atestă temeinicia cerințelor cu privire la încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Vladimir Arabadji a sumelor de 1000 de lei și 2000 de lei cu titlu de prejudiciu material, sub formă de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei contravenționale. Prin urmare, este întemeiată pretenția cu privire la încasarea de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Vladimir Arabadji a cheltuielilor pentru asistență juridică acordată în cadrul procesului contravențional conform contractului nr. 761 din 20 septembrie 201 și conform contractului nr. 767 din 04 noiembrie 2019.

În conformitate cu art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților, instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral. Cuantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Instanța de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

În temeiul prevederilor enunțate, se impune admiterea parțială a cerinței lui Vladimir Arabadji cu privire la repararea prejudiciului moral, având în vedere caracterul și gradul de gravitate al încălcărilor admise, de natura drepturilor personale lezate și locul acestora în sistemul de valori ale persoanelor, de caracterul și gradul suferințelor psihice.

Colegiul consideră că cuantumul prejudiciului moral pretins de către Vladimir Arabadji în mărime de 50000 de lei este vădit disproportionat și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

În acest context, instanța de recurs consideră că prejudiciul moral în cuantum de 1000 de lei constituie o sumă echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către Vladimir Arabadji, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzată recurentului.

Referitor la pretenția din cererea de chemare în judecată privind încasarea sumei de 543,20 de lei – cheltuieli pentru procurarea de carburanți și lubrifianți și

a sumei de 24,50 – cheltuieli pentru procurarea discurilor DVD pentru înregistrarea discuției agentului constatator din 19 septembrie 2019, instanța de recurs o consideră neîntemeiată, deoarece nu au fost probate în modul corespunzător. Nu este demonstrat că aceste cheltuieli cu certitudine au fost efectuate în legătură cu cauza contravențională.

Conform prevederilor art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu dispozițiile art. 96 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Cheltuielile pentru asistența juridică acordate în prezenta cauză de către avocatul Igor Izvecov în interesele lui Vladimir Arabadji sunt confirmate prin contractul de asistență juridică nr. 61 din 14 octombrie 2021 și bonul de plată seria QL 500160 din 14 octombrie 2021 în mărime de 3000 de lei (f.d. 221-223 vol. I).

Luând în considerare faptul că acțiunea lui Vladimir Arabadji a fost admisă în parte, complexitatea cauzei, problemele ridicate în fața instanței, Colegiul consideră necesar de a încasa de la Inspectoratul General de Poliție în beneficiul lui Vladimir Arabadji suma de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezenta cauză, apreciind-o reală și echitabilă.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de admitere în parte a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vladimir Arabadji.

Se casează decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul central, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Arabadji împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Radu Vivat cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Arabadji.

Se încasează din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Vladimir Arabadji suma de 3000 (trei mii) de lei cu titlu de prejudiciu material,

suma de 1000 (una mie) de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1000 (una mie) de lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în prezenta cauză.

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Maria Ghervas